

Rätt till omvårdnadsbidrag när ett barn tillfälligt inte vårdas genom huvudmannens försorg (s.k. ferieomvårdnadsbidrag)

Försäkringskassans ställningstagande

Vid bedömningen av hur många dagar som barnet inte vårdas genom huvudmannens försorg enligt 106 kap. 11 § socialförsäkringsbalken (SFB) ska följande gälla:

En resdag ska jämföras med en vistelsedag, om vistelsen varar i minst två dagar i följd. Det gäller dock inte om resan sker genom huvudmannens försorg.

Om barnet vårdas utanför huvudmannens försorg i minst sex timmar, ska det räknas som en dag när barnet inte vårdas av huvudmannen.

Om barnets funktionsnedsättning medför att barnet endast kan vistas hos sina föräldrar under kortare tid än sex timmar, ska den tid barnet vistas hos föräldrarna ändå räknas som en dag när barnet inte vårdas av huvudmannen.

Bakgrund

I 106 kap. 9 § SFB anges följande:

”För den som vårdas på en institution som tillhör eller till vars drift det betalas ut bidrag från staten, en kommun eller ett landsting, lämnas omvårdnadsbidrag endast om vården kan beräknas pågå högst sex månader. Detsamma gäller om han eller hon vårdas utanför institutionen genom dess försorg eller i annat fall vårdas utanför en sådan institution och staten, kommunen eller landstinget är huvudman för vården.”

I 106 kap. 11 § SFB anges följande:

”Om ett barn för vilket omvårdnadsbidrag inte lämnas på grund av 9 § tillfälligt inte vårdas genom huvudmannens försorg, lämnas bidrag för sådan tid om denna uppgår till minst tio dagar per kvartal eller till minst tio dagar i följd.”

Det finns varken i lagtext eller i förarbeten någon närmare beskrivning av vad som krävs för att den tid när barnet är utanför huvudmannens försorg ska kunna räknas som en sådan dag som kan ge rätt till omvårdnadsbidrag enligt 106 kap. 11 § SFB. Det finns inte heller några vägledande avgöranden

i frågan. Därför behövs ett rättsligt ställningstagande för att ge förutsättningar för en enhetlig tillämpning i handläggningen.

Överväganden

När förmånerna omvårdnadsbidrag och merkostnadsersättning infördes ändrades inte bestämmelsen i 106 kap. 11 § SFB, förutom att den efter den 1 januari 2019 gäller omvårdnadsbidrag i stället för vårdbidrag och handikappersättning. Enligt förarbetena ansåg regeringen att det saknades skäl att ändra den regel som gällt till dess (se prop. 2017/18:190 s. 92). Försäkringskassan anser därför att bestämmelsen bör tillämpas på samma sätt när det gäller omvårdnadsbidrag.

I 3 § Försäkringskassans föreskrifter (FKFS 2010:32) om handikappersättning och vårdbidrag står att resdag ska jämföras med vistelsedag vid beräkningen av tid för sådan tillfällig vistelse som avses i 106 kap. 11 § SFB, om tiden för vistelsen uppgår till minst två dagar i följd.

Enligt Riksförsäkringsverkets allmänna råd (RAR 2002:15) till 106 kap. 9 och 11 §§ SFB bör föräldern ha rätt till vårdbidrag för en dag då den tid som barnet vårdats utanför huvudmannens försorg uppgår till minst sex timmar. Det framgår även att föräldern kan ha rätt till vårdbidrag om vistelsen i hemmet är kortare än sex timmar, om barnets sjukdom eller funktionshinder medför att barnet endast kan vistas hos sina föräldrar under kortare tid än sex timmar.

Tanken har inte varit att tillämpningen av 106 kap. 11 § SFB ska ändras, och därför bör det som står i det allmänna rådet och i föreskriften även gälla för omvårdnadsbidraget. Det som står i det allmänna rådet och föreskriften har dock formulerats om och förtydligats.

Rätt till omvårdnadsbidrag kan enligt 106 kap. 11 § SFB finnas för tid när barnet tillfälligt *inte vårdas genom huvudmannens försorg*, och därför kan inte resor som sker genom huvudmannens försorg räknas med i denna tid. Texten om resdagar har förtydligats så att det framgår.

I det allmänna rådet sägs att föräldern kan ha rätt till vårdbidrag även om *vistelsen i hemmet* är kortare än sex timmar. Men rätten till omvårdnadsbidraget är inte beroende av att barnet faktiskt vistas i föräldrahemmet eller föräldrahemmen, och därför har texten formulerats om för att förtydliga att det är tid utanför huvudmannens försorg som kan ge rätt till omvårdnadsbidrag enligt 106 kap. 11 § SFB.

Begreppen ”sjukdom eller funktionshinder” har ändrats till ”funktionsnedsättning” för att stämma överens med det begrepp som gäller vid bedömningen av rätten till omvårdnadsbidrag (se 22 kap. 3 § SFB).

Aktuella bestämmelser, rättspraxis m.m.

106 kap. 9 och 11 §§ SFB

Mikael Westberg

Ulrica Svedell